

2. Медведский, В.А. Фермерское животноводство: учебное пособие / В.А. Медведский, Е.А. Капитонова. – Витебск: ВГАВМ, 2012. – 480 с. 12.
3. Медведский, В.А. Фермерское животноводство: практикум / В.А. Медведский, Е.А. Капитонова. – Витебск: ВГАВМ, 2011. – 200 с.
4. Основы зоотехнии: учебное пособие / В.И. Шляхтунов [и др.]; ред.: В.И. Шляхтунов, Л.М. Линник. – Витебск: ВГАВМ, 2016. – 276 с.
5. Оптимизация пищеварения и протеиновое питание сельскохозяйственной птицы. Ч. 1: учебное пособие для студентов вузов / Л.И. Подобед [и др.]; ред. Л.И. Подобед. – СПб.: РАЙТ ПРИНТ ЮГ. – 2017. – 348 с.
6. Подобед, Л.И. Руководство по минеральному питанию сельскохозяйственной птицы / Л.И. Подобед, А.Н. Степаненко, Е.А. Капитонова. – Одесса: Акватория, 2016. – 360 с.: ил.

УДК 619: 616. 993. 192. 6

Воробець В.Д. студент 2 курсу магістратури спеціальності “Ветеринарна медицина”

Науковий керівник – Мушинський А.Б. . кандидат біол. наук, доцент

Подільський ДАТУ, м. Кам'янець-Подільський, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЕПІЗООТОЛОГІЇ ГІПОДЕРМОЗУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В УМОВАХ БУКОВИНСЬКОГО РЕГІОНУ.

Великі збитки тваринництву спричиняють комахи шкідники, особливо оводи, тому біологи, хіміки, ветеринарні спеціалісти приділяють вивченню біології овода і розробці заходів боротьби з цими комахами велику увагу.

До цього часу в зоні Буковини України не проводилось цілеспрямованих досліджень зональних особливостей біології підшкірних оводів великої рогатої худоби, внаслідок чого обробку тварин проводили без урахування особливостей їх розвитку. Так, наприклад, перші лікувальні обробки проводять занадто рано, коли личинки II стадії ще не утворили свищових отворів і жовен, або, навпаки, занадто пізно, коли личинки вже визріли і випали на залялькування.

Основною метою наших досліджень було вивчення місцевих типових епізоотологічних та біологічних особливостей збудника, окремих питань патогенезу.

Вивчення біології та епізоотології підшкірного овода проводилось на території СТОВ “Колосок-2” с. Петричанка Глибокського району Чернівецької області та Михайлівської і Тарашанської селищних Рад.

Експериментально частина роботи виконувалась в 2019 році в СТОВ “Колосок-2” с. Петричанка Глибокського району Чернівецької області, районній державній ветеринарній лабораторії смт. Глибока, науково-навчальній лабораторії кафедри інфекційних та інвазійних хвороб факультету ветеринарної медицини і технологій у тваринництві Подільського державного аграрно-технічного університету. Місцеві біологічні особливості оводів – початок і тривалість льоту вивчали навесні, літом та восени 2019 р. шляхом спостереження.

В даній природно-кліматичній зоні в 2019 році літ оводів розпочався дванадцятого травня і тривав до кінця першої декади вересня, найбільша активність оводів спостерігалась у червні і липні. Слід відмітити, що зустрічався

лише звичайний підшкірний овід *H. bovis*. На протязі всього періоду в сонячні і безвітряні дні оводи відкладали яйця на волосяний покрив тварин, по одному яйцю на одну волосину, переважно на кінцівки та нижню частину тулуба. В кінці лютого на шкірі спина вже були помітні жовна, які поступово збільшувались і в квітні місяці через норицеві отвори випадали личинки III віку, які за 2-3 дні перетворювались в лялечки. А в кінці травня це вже були статевозрілі оводи.

Ураженість тварин навесні 2019 року в різних вікових групах була різна.

Результати інтенсивності представлені в таблиці 1.

З таблиці 1 видно, що ураженість молодняка вища за ураженість дорослих тварин і становить 27,6%, тоді як ураженість корів 16,6%. Ще треба відмітити, що до корів, уражених підшкірним оводом, відносяться найбільш високопродуктивні тварини.

В попередні роки ураженість тварин була менша, зокрема в 2019 році загальна екстенсивність ураження по стаду складала 5%, а виникло це тому, що восени 2018 року рання хіміотерапія не проводилась, а до 2018 року – проводилась, що призвело до збільшення числа уражених тварин. Серед тварин уражених підшкірним оводом спостерігався різний ступень інвазії (Таблиця №2). Є 3 ступені інвазії: низька – до 5 (включно) жовен на тварині; 2) середня 6-15 жовен; 3) висока 16 жовен і більше.

Таблиця 1. Екстенсивність ураження тварин.

Вікова група	Тварин всього (гол)	Уражених тварин (гол)	Процент захворілих (%)
Молодняк	470	130	27,6
Корови	500	83	16,6
Разом	970	213	22,0

Таблиця 2. Ступінь інвазії серед хворих на гіподермоз тварин.

Вікова група	Кількість тварин	Інтенсивність		Екстенсивність	
		Ступінь	Кількість жовен	Голів	%
Молодняк	130	Низька	до 5	31	24
		Середня	6-15	85	65
		Висока	16 і >	14	11
Корови	83	Низька	до 5	21	25
		Середня	6-15	54	65
		Висока	16 і >	8	10

З таблиці 2 видно, що у більшості тварин в обох вікових групах середній ступень інтенсивності інвазії це 65% від загальної кількості захворілих, або – 85 голів молодняка, 54 голови – корови. Далі іде низька ступінь інтенсивності інвазії: молодняк 31 голова, це 24%; корови 21 голова, це 25%. Найменша кількість тварин в обох вікових групах з високим ступенем інтенсивності інвазії: молодняка – 14 тварин, що складає 11%, а у корів – 8 тварин – це 10% від загальної кількості захворілих тварин.